

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Jncipit solemne opus expositionis Euangeliorum
dominicalium tocius anni reuerendi magistri Alberti de
Padua ordinis frat[rum] heremitaru[m] sancti Augustini**

Albertus <de Padua>

Vlme, 1480

In octava epiphanie ... ser[mo] xx.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30888

Sermo

quē vos nesciūt. Deinde ponit tertius pfectus: et grā: ubi attende qd vt dicit ioh. 1. datus ē christo spūs nō ad mensurā et iō pfectus grē intelligendus ē. vel de grā gratis data. cuius pfectus ē in actu et extratio. vel de grā gratū faciente nō quide qd deo esset magis grat⁹. intensiue sed extensiue. qz oīa eius acta erāt deo grata qm licet oīa opera eius eēt grata ex prima grā vniōis. tñ illa grā erat expressa cū etiā dei bñplacito ex operibus christi. De inde ponit respectu quoꝝ proficiebat: apud deū: ad eius laudē. vnde reūsi sunt pastores laudantes ⁊ bñdicentes dñm in omnib⁹ que audierant et viderant sic dictū est ad illos et homines: ad eoz seꝝ vtilitatē. qui videntes infantē taliter in grā proficere. moꝝ antiquā corrigebant vetustatē. et ductū exemplo eius redibant ad dñm. isa. 11. Puer puulus imitabit eos. vñ hñ istā formā exempli inducēbat be. aug. vt deo seruiūt cōtē li. 9. ⁊ fē. quanti pueri et puelle intra ecclesiā deo seruiūt tu non poteris qd isti et isti. an isti et iste in seipsis pñt et nō potius in deo suo. proice te in eū ⁊ excipiet te et sanabit te. de isto saluatoris pfectu potest itelligi illud. 1. re. 2. Puer samuel. vere christus samuel qui postulatus a deo. omniū desideris sanctorū patꝝ proficiebat quo ad sapientiā. et crescebat quo ad etatē. et placebat quo ad grām tam deo q̄ hominib⁹ ⁊.

In octaua epiphanię. Prima ps ser. xx

Idit iohannes ihesū venientē ad se et ait. ecce agnus dei qui tollit peccata mundi ⁊c. ioh. 1. Quanto res est incōpabili⁹ tanto sue credulitatis maioris auctoritatis exigit testimonium. Quoniam vero deum fieri hominem mortalib⁹ commozari.

et qd maximū est mortē suscipere. inaudit⁹ et inopinat⁹ erat. ideo ad huius attestatiōnē missus ē testis excellentis auctoritatis iohannes seꝝ baptista. quo nullus inter natos mulieꝝ maior surrexit. ipse em̄ venit in testimoniuꝝ vt testimoniuꝝ phiberet de lumine. Perhibuit autē ioh. de christo triplex testimoniuꝝ seꝝ et us sancte humanitatē. eius magne auctoritatis. et eius diuine natitatis. de quib⁹ agit in presenti euangelio. Secundū ibi. hic est de quo dixi vobis. Terciuū ibi et ego vidi. ¶ Circa primū tria ponunt. premitit em̄ christi humilitatē: vidit iohannes ihesum venientē ad se: deus ad hominē. rex ad militē. dñs ad seruū venit. Et dicit origē. christū venisse a galilea ad iordanē. vt baptisaret a iohan. Sed dissentit crisost. asserens christū prius venisse ad ioh. baptisati grā. qd tacuit ioh. euangelista. Sed mar. declarauit post baptisatū autē die altera christū ait venisse itēꝝ ad

iohannes. sicut nunc refert iohannes euangelista quod alij tacuerunt. Sed
 tunc querit cuius causa iterum christus redierit ad iohannes. Et respondet crisostomus.
 quod prius christus cum alijs in pniaz baptisatus accesserat. non tamen
 propter hoc quasi opus sibi esset baptismo pnie. et hoc voluit cri-
 stus ex verbis iohannes. declarare dictum. ecce agnus dei etc. opinionem
 tamen origene. qui vult tenere potest. quod videlicet nunc agat de aduen-
 tu christi ad baptismum. Nam et ecclesia istud legit euangelium in
 memoria baptismi eius. **B** Sed tunc occurrit triplex que-
 stio. Prima videtur quomodo ueniens fuerat christus baptizari. videtur enim quod
 non. quia baptismus iohannes. erat pnie. et qui eo baptisabant desiste-
 bant peccata sua. ut dicit mat. 3. sed christus nullum habuit pec-
 catum. ergo sic non debuit baptisari. Et dicendum quod christus non
 est baptisatus ut a peccato mundaretur. quia nec baptismus iohannes. po-
 terat peccatum tollere. nec christus peccatum habuit sibi tollendum.
 baptisari tamen voluit. Primo secundum augustinum. ut ostenderet quod non sufficit ea
 theumino id est instructo in fide et credenti quantumcumque iusto
 vita bona nisi renascatur vnda baptismi. Secundo ut baptismus
 ecclesie institueret quantum quidem ad materiam in aqua. Nam ut di-
 citur beda tactu sue mundissime carnis vim regenerationum contulit
 aquis. quantum autem ad formam baptismi que est inuocatio trinitatis
 ipsa trinitas ibi apparuit. pater in voce. spiritus sanctus in colum-
 ba. filius in carne. Tercio baptisari voluit ut manifestaret esse
 dei filius. In hoc etiam demonstrans non nisi per baptismum effici nos
 filios dei. Quarto baptismum istum pnie suscepit ipse mundus a pec-
 cato. ut formam pnie peccantibus demonstraret. **C** Secundo que-
 ritur quare seipsum christus non baptisauit. sed a minori baptisatus
 sit. Et dicendum quod licet christus seipsum sanctificauit invisibiliter. sic
 dicit iohannes. 17. tamen ut ostenderet nullum prout hominem seipsum sanctifica-
 re sed indigere ministro ecclesie. ideo seipsum visibili non sanctifi-
 cavit sacramento. Baptisatus est autem a minori se. Primo ut om-
 nem gradum humilitatis impleteret. debita enim humilitas est etiam mi-
 noribus subici. vnde mat. 3. christum volentem baptisari prohibebat iohannes.
 dicens. ego a te debeo baptisari. et christus respondit. sin modo. sic
 enim decet nos implere omnem iustitiam id est humilitatem. Item a mi-
 nori se baptisatus est ut doceret nihil nocere baptisandis sed an-
 animus bono ministro aut etiam peccatore siue layco in casu ne-
 cessitatis sacramentum suscipiant secundum quod dicit augustinus. **D** Item que-
 ritur quam formam tenuit iohannes. cum christum baptisauit. sic enim dicit ad. 19
 ipse baptisabat ceteros in nomine eius qui venturus est id est in
 nomine christi. sed christus iam venerat ergo in hac forma non bapti-
 sauit eum. Sed si variata forma variat et baptismus ergo in christo

Sermo

baptisato et aliis non fuisset idē bap̄tismus. Et potest sane dici q̄ eadē forma verboꝝ vsus est cū christum bap̄tismauit et ceteros quia non erat sibi commissum vt formā variaret. Ad oppositū dicendū. q̄ licet christus venisset ad bap̄tismū nondū tamen venerat in notitiā hominū. de cuius notitiā aduentu intelligebat iohannes dicens. Ego te bap̄tiso in nomie venturi. Nota q̄ preter aduentū christi in carne et ad iudiciū. duplex ē aduentus eius in mentē. vnus est aduentus gratie. alter glorie. Iohannes autē interpretat in quo est gr̄a. vel cui donatū est a deo Ipsa vero mens rōnalis est in qua est gr̄a iustificans et cui donat gloria beatificans. De aduentu gratie dicit christus io. 14. Ad eū veniemus et mansionē apud eū faciemus. Aduentū autē glorie ipse promittit in eodē dicens. Si abiero et preparaues ro vobis locū itez veniā et accipiā vos ad mepsū. vt vbi ego sum et vos sitis. ipse autē est in gloria dei patris. vt dicit philiz. Sed aduertendū q̄ istoz duoz aduentū diuinitatis prius latat inuisibilis. est etiā in intellectu. secundus autē patens erit menti. Nam de primo dicit iob. 9. c. Si venerit ad me non videbo eū. et si abierit non intelligam. aliqñ enim dñs temptationibus immisissis ad nos venit et non videt. quia abesse credit. alī qñ verō redit etiā datis donis et non intelligit abesse quin potius credit esse presens. quod declarat gr̄. li. moza. dicens. Exigente culpa seclusus genus humanū ab internis gaudiis mentis oculos perdidit. et quo mentoz suoz passio gradit nescit. Sepe em̄ domū est gratie qd̄ tram deputat. et sepe diuine discretionis ira est qd̄ gratiam putat. Quis em̄ se p̄pinquare deo non estimat cū habet supna munera. aut p̄phete donū. aut doctrine magisteriū. aut curationū gratiaz. et tñ sepe mens ex ipsis donis elata in eternū fit longe a deo. ex quibz ad tempus eadē appropinquat et rursus quis se iā derelictū diuina gr̄a non deputat cū post experimentū mundicie lacessiri se carnis temptationibus sentit videt inhonesta ad animuz ageri. et tñ cum fatigant ista nec superant nequaq̄ p̄ pollutionē trucidant sed p̄ humilitate seruunt vt suaz fiducia perdat animus. et ad dei adiutoriū se aserat. sicq̄ fit vt inde altius deo inhereat. vnde se a deo profundius cecidisse suspirabat. Sic ḡ latet aduentus gr̄e. sed aduentus glorie erit potens qñ videbimus eū sicuti est. dicentes. Sicut audiuius sic et vidimus x̄. imo venire deū gloriose in mente. nihil est aliud q̄ deum videre. psal. Qui sedes sup cherubim manifestare. veni vt saluos facias nos. et oñde facie tuam. isa. 60. Tunc videbis et affluēs et mirabit et dilatabit cor tuū

videbis deitate. affluēs bonoz. miraberis altitudinē. dilatare
 ris caritate & gaudio felicitatis alioz. **S**ecundo demonstra
 tur christi innocētia: et ait: iohānes: ecce: ad oculū digito de
 monstrat: agnus dei: id est agnus qui deus est. vel agnus de
 us de deo. aut agnus deo consecratus. cuius mortē vt dicit theo
 deus p nostra salute accepit. In hoc autē qd christus agn9 di
 cit innocēs ostendit. vnde dicit aug. Si agnus ē christus ergo
 innocēs. Sz nonne etiā iō. erat innocēs. certe non. omnes ei
 ex damnata pdierunt radice p qua genuit dauid. ecce in iniqui
 tatis conceptus sū. Solus g ipse agnus ē qui nō sic venit sed
 agnus virgineus quē virgo cepit et genuit. Nota verbuz
 abbreviatū factū sup terrā hoc. scz agnus dei. verbū breue. ple
 nū pietate. magnū potestate. nā dicit qd cū corpus iō. baptiste
 esset traditū incendio index digitus quo christū demonstrauit.
 nullatenus potuit cremari. Nota qz vt dicit Jh. 12. ethi. ag
 nus dicit latine ab agnoscendo. qz in magno grege solo bala
 tu mrem agnoscit. grece autē dicit ab agnon qd est piū. christū
 aut agnū fuisse i passione declaratū est. hierē. 11. Ego quasi ag
 nus mansuetus qui portat ad victimā. vnde illud passioni de
 ditus. agnus in cruce leuat immolandus stipite. tunc em cog
 nouit prem obia. mat. 26. pater mi si possibile ē transeat a me
 calix iste. hebre. 5. cū asset filius dei didicit ex his que passus
 est obiam. Itē cognouit mrem cura. Jo. 19. Cū vidisset mrem
 et discipulū stantē quem diligebat. dicit matri sue. Mulier ec
 ce filius tuus. Itē pie nos cognouit. Jo. 10. Cognosco oues
 meas et cognoscunt me mee. Scendū qz ipso etiā humili ac
 cessu ad iō. vt baptisaret. agnū se declarabat. tanta em humili
 tas & mansuetudo non erat nisi agni celestis. vñ sedulus. lana
 cra puri gurgitis celestis agnus attigit. et qz in passione cla
 ruit christū esse agnū ideo sergius papa natione sirus constituit.
 vt in missa dum corpus domini immolatur tribus vicibus di
 catur agnus dei. Quasi Magne qui agnouisti patrem miserere
 nobis. pie agne qui te obtulisti pro nobis dona nobis pacem.
 Nam ipse agnus immaculatus est. vt nos pacificaret deo. pa
 cemqz largiret. quam angeli decantauerunt ipso nascente. glo
 ria in excelsis deo. Ideo papa innocētius natione albanen
 sis constituit ipsa hora sacrificij pacis osculum dari. **T**ercio
 demonstrabat Johannes Christi sanctitatem: Ecce qui tollit:
 id est auferet et emundat: peccatum mundi: id est hominis pec
 catum. Dicit et non peccata vtrū Theophilum vniuersalita
 tem significet. Vel hū Bedam. Vnum peccatum intelligit ori

Sermo

ginale toti mundo comune. p quo principalit tollendo christus
mortuus e. sicut dicit psal. holocaustu ⁊ p peccato no postulasti
tuc dixit. ecce veio vt facia voluntate tua moriendo videlz qua
tenus ipsum tollat peccatu. Et nota fm aug. qz agnus qui de
nra natura peccatu non assumpsit ipse e qui tollit mundi pecca
tu. ne quisqz sanctus ecclesie mister glorie se tollere peccata ho
minu. Et ne rursus ademnans aliquis opus peccatoris mistri
dicat. quo hic baptifans tollit peccatu alterius cu sit plen9 pec
cato. Con istas disputationes dicit io. Ecce qui tollit peccatu
mundi. isa. 43. Ego su qui deleo iniquitates tuas ppter me. et
peccatoz tuoz non recordabor. Nota fm theo. qz no dicit ec
ce qui tollet sed qui tollit quasi hoc semp faciat. non em solu cu
passus est tollit peccatu mundi. sed ex illo tpe vsqz ad pns. he
bre. 7. Saluare potest christus in ppetuu accedes p semetipsu ad
deu. semp viuens ad interpellandu p nobis. Sed vt dicit gre
tuc plene tollet peccatu mundi cu p incorruptionis gloria nra
corpa pmutabunt. he. 10. christus semel oblatu est ad multoz
ex haurienda peccata. secudo aut sine peccato a pparebit x. Et
Nota qz tribz vicibz dicit in missa agnus dei x. Qm ex vno ori
ginali peccato tria pcedut mundi peccata de quibz. 1. Jo. 2. oe
qz est in mundo cupia carnis e et cupia oculoz et supbia vi
te. ⁊ hec peccata tollit ipse agnus a penitentibz. 1. Jo. 2. ipse est
ppiator p peccat nris. no p nris tm venialibz. sed etiā p toti
us mundi criminalibz It bis dicit miserere nob ppter duas mise
rias culpe videlicet et pene tollendas ex sui mia. Tercio aut lo
co dicimus dona nob pacē. qua ipse in testameto nob reliquit.
io. 14. pacē reliquo vob peccatoz. pacē meā supmi muneris do
vobis.

Secunda pars.

Id

Secundo cu dicit. hic e de quo dixi x. commendat ioh.
christi auctoritate phibens testimoniu eius. altitudini
plenitudini. et magnitudini. altitudinē quide aucto
ritatis eius predicat confirmans in pnti testimoniu. qd
an de christo absente dixerat: hic est: psonaliter in pnti: de quo
dixi: prius quide missa ad se ab hierl'is sacerdotibz et leuit' qn
negauit se ee christu. dixit aut se voce clamant' in deserto. de cri
sto aut prenucauit. ipse e qui post me venturus est x. Et ide
testimoniu nūc pnti christo demonstrat. hic e de quo dixi: post
me venit vir: theo. dicit vir ppter etate pfectione qz trigesimo
anno veit ad baptismu. vt dicit lu. 3. vel qz spūalis sponsus e
eccleie sic de illo dicit io. 10. 3. Qui ht sponsā sponsus e. vel quia
sponsus est anime. 2. corinth. 11. Respondi vos vni viro x.

Post iohannes autē venit christus in carnē et in notitiā fidelis:
 Qui an̄ me factus ē: aug. id ē mihi prelatus. est em̄ dei filius su-
 perioris auctoritatis io. apo. 14. vidi & ecce agnus stabat supra
 montē sion qui ē sanctior omnibz id ē sup io. qui ē sanctior omi
 hoīe sancto & supra omnē celsitudinē angelice speculationis ele-
 uatus ē agnus qui tollit peccatū mundi. psal. Quis in nubibz
 equabit dño. simil' erit deo in filiis dei. Huius autē celsitudinis
 rationē adducit qz prior me erat. greg. Quali dicat ex tēpe.
 qui ex m're post me ē natus. io mihi prelatus ē. qz erat an̄ in
 eternalit' genitus a patre. vñ christus natus ē cū dies incipiūt
 crescere. Io vero cū decreuit vt ex hoc ipso demonstraret. quia
 io. oporteret minui. christū autē crescere et exaltari. ¶ Secun-
 do io. ipse attestat plenitudinē auctoritatis christi. et tria dicit.
 Primo em̄ dicit se nō habuisse christi notitiāz cū illud testimo-
 niū de ipso phibuit: et ego nesciebā euz: Sciebat quidē in pro-
 ximo aliquē futūz esse de quo dixerat: post me venit vir r̄.
 quis autē ille esset hoc ignorabat io. Et nota qz dicit io. se nō
 cognouisse eū cui prius testimoniū phibuerat. hoc ideo fm̄ criso.
 ne ppter amicitia et cognationē videret testimoniū phibuisse.
 Sed dubiū est quō ad notitiā io. nō puenerat christi miracula
 de pastozibz. de magis. de simeone et anna. sed aduertendū qz
 talia facta sunt io. puero exiūte. vñ eoz notitiā non habuit. vel
 si ea cognouit et ex his nouerat christū natū. tñ psonalit' qz es-
 set christus ignorabat. Itē dicit io. se ad hoc venisse vt christus
 psonalit' manifestaret: sed vt manifestaret in israhel: qui latebat
 p'erea ego veni i aqua baptizans. Cui. Nunc manifestū est quā
 illa signa que dicunt in li. de infan. saluatoris mendacia sūt. ne
 quāqz em̄ io. ea ignorasset et reliq' multitudo. vñ patet qz non
 indigebat dño baptismo. sed ad hoc solū baptismū suscepit. vt
 cognosceret. Sed querit criso. nonne etiā sic baptismō potēra t
 christus cognosca. ita etiā predicante io. Et r̄ndet qz facilius hoc
 factū est in baptismō ad quē currebat multitudo. Et nota fm̄
 aug. qz cū baptismus io. ordinarē ad christi manifestationē sta-
 tim cognito dño cessauit baptismus ille. R̄ Itē dicit io. quō
 christū cognouit in baptismō: & testimoniū phibuit io. d. Quia
 vidi spūm descendēte quasi columbā de celo. & manentē super
 eū: mat. mar. et lu. huius rei faciūt mentionē. Nam baptisat⁹
 dñs ascendit de aqua & cū oraret ecce aperti sūt celi et vidit spi-
 ritū dei descendentē sicut columbā et rementē sup se. et ecce vox
 de celis. d. Sic ē filius meus dilectus r̄. In hac visione primo
 notandū qz christus baptisatus orauit non p se. sed p baptisan

Sermo

dis ut spūsanctū suscipere. Itē celū apertū est ut declarare
celi ianuā baptismi virtute aperiri. nec tñ putandū est celos esse
fractos. sed ut dicit m̄gr in historiis. inestimabilis splendor factus
est circa christū aeli celis omnibz referat splendor aeli empir
rei terris infunderet. Itē illa columba nō fuit spūsanctus. sed si
gnū eius. facta aut tunc fuit cū prius non eēt opere angelico. et
peracta visione statim desit esse. ut aut fuerit vera colūba qui
daz dubitant ppter id qz dicit lu. qz corporali spē sic colūba de
scendit spūsanctus. sed aug. dicit qz sic christus vix corpus ha
buit. ita illa fuit vera columba. Itē ista columba mota est ab al
to descendens sup christū. sed spiritus sanctus nō mouet localit.
cū sit vbiqz. dicit tñ descendisse qz signū eius scz columba descē
dit. Itē columba cū sit h̄m aial volatile significabat in cristo ple
nitudinē donoz spūsancti. io. 3. Non em̄ ad mensurā dat deus
spūm. sed pater diligens filiū oia dedit in manū suā. isa. 11. Re
quiescet sup eū spūs dñi. spūs sapie et intellectus etc. Itē colum
ba significabat plenitudinē spūsancti in christo. non quā tunc
primo acceperit. sed quā a conceptione habuit. L. Itē dicit spi
ritus sanctus in christo manere. qz ut dicit greg. In cunctis fide
libz spūsanctus venit. sed in solo mediatore manet. a cuius di
uinitate nō recedit. Sed obiit qz io. 14. dicit christus de spiri
tus sancto apostolis. Vos cognoscet eū. qz apud nos manebit
et in vobis erit. Et r̄ndet greg. z. moral. Sciendū inquit que
dam dona dei esse sine quibz non puenit ad vitā. ut sunt man
suetudo. humilitas. castitas. fides. caritas. et huiusmodi. Que
daz vero sunt dona spūsancti p que non nra sed alioz fit salus
ut donū pphetie linguaz grā turationi et filia. Quantū ad pri
ma dona manet spūsanctus et in cunctis electis. sed quantum
ad alia nō manet. Subtrahunt em̄ vtilit aliqñ ut virtutes hu
milis deseruent. In christo aut mansit spūsanctus quantū ad
vtrunqz genus donoz. licet fide nvn habuit nec spem. Itē nota
qz vox ista significauit patrē loquentē. nec tñ eam formauit ip
se immediate. sed ab angelis facta ē. sic tum verba ex plona alicui
us reuocamus. qui tñ non loquit. Q. Secūdo r̄mendat io.
magnitudinē auctoritatē christi. vel magis singularitatē. qz ip
se solus baptizat id est lauat mentē. Et duo ponit. Primo dicit
se ignorasse aliqñ istā auctoritatē excellentie christi sibi retinuisse
et ego nesciebā euz: dicit criso. iohannē ignorasse christū ante
qz ad baptismū veniret. Sed obiit qz iohan. dixit christo veni
enti ad baptismū. ego a te debeo baptisari. et forte ut videt ori
gem. tunc etiam dixit de christo turbis. ecce agnus dei etc. Et

dicendū q̄ iohannes ad presentā christi cognouit eū p̄sonalit̄ esse quē non cognoscebat absentē. Si em̄ adhuc in utero m̄ris ex̄ns cognouit eū p̄ntē virgine ⁊ salutāte elizabeth multo amplius credendū est q̄ p̄ntē sibi t̄pe baptis̄mi repletus sp̄u p̄pheti co cognouit. Sed q̄ nō dicit iō. se cognouisse ex visione colūbe christi esse p̄sonalit̄ sed q̄ ipse baptisaret in sp̄u sancto. iō be. aug. dicit q̄ iō. etiā ante visionē colūbe cognouerat christū eē filiū dei. et q̄ baptisaret in sp̄u et igne p̄ntē. Sed quid nesciebat iō. nesciebat certē potestātē baptis̄mi sibi d̄nm retentū. ne dicerent paulus et petrus. baptis̄mus meus sic euangeliū meū hanc quiddē potestātē sibi d̄ns retinuit q̄ nesciebat prius iō. sed solū m̄steriū baptis̄mi nouit t̄nstitū in bonos et malos. q̄ sacramentū tam sanctū est vt nec homicida m̄strante polluat. Et dicit aug. q̄ d̄ns p̄tātē illā baptis̄mi potuit alicui suo seruo dare vt tantā vim h̄ret baptis̄mus id ē datus a seruo quantū habet datus a d̄no. sed noluit ne spes poneret in seruo ⁊ ne multiplicarent baptis̄mata. iō vnus d̄ns. vna fides. vnū baptis̄ma p̄pter quā vnitātē manet vna ecclesia. cantū. 6. Vna ē columba mea. Itē dicit iō. vnū cognouit christū sibi hanc p̄tātē retinuisse. p̄ illā sc̄z visionē visibilē sp̄u sancti factā sup̄ eū. vnū dicit. Ego quiddē nō agnoscebat eū talē sibi p̄tātē retentū: sed q̄ milit me solitariā vitā agentē: baptisari in aq̄ milit eū deus. Jo. 1. fuit h̄ missus a deo. ille mihi dixit: multos certē baptisab sed: sup̄ quē videris sp̄itū descendētē: in sp̄e columbe: et manentē sup̄ eū: mansit quiddē columba p̄ horā sup̄ caput christi. Sed t̄p̄alis mansio signi p̄petuū mansionē designabat rei: hic ē qui baptisat: id ē lauat: in sp̄u sancto: sp̄us em̄ sanctus lauat ē mentis quo ille solus emundat cor. a quo idē sp̄u sanctus p̄cedit. vnde potestātē baptis̄mi sibi retinuit. p̄tātē vero baptisandi cōcavit aliis.

Tercia pars. N

Etio ponit testimoniū iō. de christi natiuitate eterna et ego vidi: debet em̄ testimoniū esse de visis ⁊ credibili. Sed aduertendū q̄ iō. aliud vidit et aliud credidit. vidit em̄ columbā ⁊ credidit eā esse signū sp̄itū sancti. vidit christū in carne et credidit deū esse. sibi q̄ baptis̄mi retinuisse virtutē. audiuit vocē de celis et credidit eē patris signū. q̄ hic digito demonstratus ē filius dei. nō adoptiue vt nos. sed naturaliter. ro. 1. Destinatus est filius dei in virtute. id ē in eadē natura cū patre. Et nota q̄ quē prius agnū eē dixit erat nunc filiū dei dicit q̄ oportebat illū esse filiū dei v̄z qui baptisat. p̄tās em̄ id est auctoritas baptis̄mi. qua sibi soli quis

Sermo

retinet virtutē eius vel alteri communicat. non ē potestas creata sed diuina. potestas vero excellentie creata est. sed eā sibi retinuit christus isto modo q̄ aliis eaz dare potuerit. filij autē adoptati ministri sunt vni. vnus habet potestatem adoptati ministerij. Itē non q̄ ex omnibz que apparuerūt sup̄ christū baptisatum manifestabat eum esse filiū dei. sed ex hoc potissime. q̄ vox patris audita ē. hic ē filius meus etc. vñ querit crisostomus. quare nō crediderunt iudei hac apparente visione christū esse filiū dei. Et rōndet dupliciter. Primo q̄ ad credendū nō sufficit visio corporalis sine visione mentis. qua iudei carebant. isa. 6. Extrema corporali huius etc. Si enim non crediderūt miracula facienti. nō mirū si etiā visa columba manserunt increduli. Secūdo dicit potestatem q̄ non om̄s. sed iō. t̄m̄ aut etiā qui deuotius erāt dispositi istā apparitionē viderūt etc.

Domínica secūda postepiphaniā. Prima pars sermonis xxi

Ep̄e facte sūt in chana galilee etc. Jo. 2. T̄m̄ dei filius nostris descendit humanis. vt etiā carnalēs nuptias sui p̄ntia honorare et operatione ministerij sanctificare voluerit sic p̄ns aeternatē euangelij. cuius tres sunt partes. In prima ponit nuptialē preparatio. sed deficiens. In secunda virtualis operatio subueniens. ibi. dicit m̄r. In tertia rei facte commendatio excellens. ibi. et dixit eis ihesus haurite. Circa primū quatuor tangunt. scz nuptiarū locus. uentus. affectus. et christi assensus. Et propter primū dicit: Nuptie facte sunt: hoc actū est completū anno ex quo christus baptisatus est eadē die in chana. qui ē uinculus p̄uincie: galilee: putant quidam has nuptias iō. fuisse euangeliste. et inde vocatū esse a dño ad p̄petuā uirginitatē seruandā. quod nō est certū. Nota q̄ iste nuptie carnalēs autōrem h̄nt deuz. sic dicit gene. 2. Quia deus formauit mulierē vt esset adiutoriū viro. sic autē dicit aug. sup̄ gene. ad l̄ram. Non inuenio p̄pter qd̄ adiutoriū sit creata mulier. nisi p̄pter generationē. in cunctis enim aliis ministerijs melius iuuat vir vix q̄ mulier. ideo vtriqz dixit deus. gene. 1. Crescite et multiplicamini etc. et vt dicit mat. 19. Deus ipse leges m̄rimoniū ordinauit. sic ait adā visa muliere. hoc nūc os ex ossibz meis etc. quāobrem relinquit homo feminam patrem suum. et homo masculus matrem suam et adhaerebit uxori suae. et erunt duo in carne vna. quibus maritalis concubitus sic determinat. vt om̄is concubitus vici osus